ETUDE DIALECTALE SUR LA CATEGORIE DU NOMBRE A PARTIR DE LA BASE NALR.OLTENIA

Florența – Eugenia VONICA
Universitatea din Pitești

Résumé: *Les cartes et les planches dialectales de l´NALR.Olténie(vol. I-IV) nous ont fourni les données bibliographiques nécessaires pour illustrer les traits spécifiques de la catégorie du nombre des substantifs des patois actuels de l´Olténie On a essayé de faire une synthèse des moyens qui marquent l´opposition singulier / pluriel au niveau dialectal. Les patois analysés mélangent les influences reçues des patois voisins avec leurs traits caractéristiques pour exprimer l´opposition de nombre. Par cette démarche scientifique, on a voulu établir le statut, la place et l´individualité des patois de l´Olténie.*

Mots-clés : *dialecte, nombre du substantif, patois*

Sub raport lingvistic, Oltenia a constituit, de peste un secol, obiectul de studiu a numeroşi lingvişti, începând cu G. Weigand, care, la 1900, realiza o primă prezentare de ansamblu a graiurilor din această provincie[1].

Ulterior, Grigore Brâncuş şi-a îndreptat atenţia asupra Olteniei ca arie dialectală în cadrul dacoromânei în două contribuţii: *Cercetări asupra unui grai de tranziţie*,[2] (prezintă graiul din partea de nord-vest a Olteniei,de care, ulterior, s-au ocupat Valeriu Rusu, Marin Petrişor şi Nicolae Saramandu) şi *Graiul din Oltenia*[3].Prezentărilor de ansamblu li se adaugă cele consacrate [4]graiurilor oltenești din anumite zone: Gorj (Gâlcescu 1931; Ionescu 1940-1941; Popescu 1980) sau nord-vestul Olteniei (Gregorian 1938, 1939, cf. şi 1969, 1970; Petrişor 1962; V. Rusu 1971; N.Saramandu 1975).

Din nici una dintre lucrările consacrate graiurilor din Oltenia nu rezultă că acestea ar constitui o unitate dialectală aparte în cadrul dacoromânei. Ele au fost plasate în „prelungirea" fie a graiurilor transcarpatice (Gr. Brâncuş, 1962), fie a celor munteneşti (reprezentanţii Şcolii clujene: S.Puşcariu, E. Petrovici, S. Pop, R. Todoran şi I. Coteanu).

Din studiile consacrate graiurilor oltenești se desprinde şi constatarea conform căreia Oltenia nu este o provincie unitară din punct de vedere dialectal. În general, extremitatea nord-vestică a Olteniei a fost ataşată ariei dialectale bănățene, zona subcarpatică prezintă asemănări cu graiurile din sud-vestul Transilvaniei, iar partea de est cu graiurile munteneşti. Sudul Olteniei, deşi concordă, în general, cu Muntenia, prezintă şi unele asemănări cu graiurile transcarpatice.

Analizând diversele aspecte morfologice ale graiurilor oltenești actuale, vom încerca să precizăm poziția acestora în cadrul dacoromânei.

---

[1] Weigand 1900 - Gustav Weigand, Die rumänischen Dialekte der Kleinen Walachei, Serbiens und Bulariens, în „Jahresbericht", VII, 1900, p. 1-92.

[2] Brâncuş 1955 - Grigore Brâncuş, Cercetări asupra unui grai de tranziție, în „Revista Universității C. I. Parhon. Seria ştiinţelor sociale. Filologie", nr. 2-3, 1955, p. 197-206.

[3] Brâncuş 1962 - Grigore Brâncuş, Graiul din Oltenia, în LR XI,1962, nr. 3.

BDD-A5531 © 2007 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:13 UTC)

Considerațiile privind categoria numărului în graiurile olteneşti se bazează pe materialul furnizat de hărțile dialectale ale NALR.Oltenia (vol.I-IV) şi de planşe necartografiate.

În legătură cu formarea pluralului, vom aborda un aspect specific substantivelor feminine de declinarea I cu desinența **–ă** de singular. În paralel cu forma literară de plural în **–e** , aceste substantive prezintă, la nivel regional şi, în general, în limba vorbită, şi forme de plural în **–i** .

În graiurile olteneşti, fenomenul poate fi ilustrat cu exemple ca :

albini III/planşa 84 : 903,905,919,920, 929, 935, 936, 940, 942, 944, 948, 949, 957, 964, 968, 970, 971, 973, 981;

batisti I/h.53 : 927;

bulini ′pastile′ I/h.138 : 990;

cocoşi ′cocoaşe′ I/h.101 : 903, 921, 925, 926, 929, 931, 933, 950, 952, 955, 957, 960, 970, 971, 988, 991;

comuni ′comune′ II/planşa 51: 903-905, 908-911, 913, 917, 919, 920, 923-931, 933-951, 953-960, 962- 966, 968, 970, 973-979, 981-988, 990, 992-998;

geni ′gene′ I/h.39 : 904, 906, 907, 949, 971;

logodni II/h.174 : 920, 945, 973, 987, 992, 993;

mumi ′mume′ II/h.148 : 915, 938, 970-972, 977;

plăcinți II/planşa 35 : 906, 912, 913, 915, 916, 918, 920, 922, 925, 927-932, 934, 936, 937, 939, 940, 942-949, 952, 955, 956, 959, 964, 969, 973, 976, 983, 984, 986-988, 994.

pleopi ′pleoape′ I/h.37 : 915, 920, 939, 944, 946, 947;

rotuli ′rotule (la genunchi)′ I/h.120 : 905;

sprânceni I/h.40 : 925, 929, 945;

şiri ′şire′ III/planşa 72 : 906-909, 913, 915, 916, 919-921, 925, 926, 928-930, 935, 937, 939, 948, 951, 955, 957, 958, 960, 961, 963, 970, 972-975, 978, 979, 981, 983, 988, 990, 992, 993, 995-998;

uimi ′uime′ I/h.142 : 980, 990. (vezi tabelul 4).

Tabelul 4

Nr crt	Subst. feminine de declinarea I cu sg. în –ă	Pluralul în –e				Pluralul în –i			
		Nr. de atest.	N-E	N-V	S	Nr. de atest.	N-E	N-V	S
1.	albină	**79**	29	23	27	**19**	5	9	5
2.	batistă	**92**	31	29	32	**1**	1	0	0
3.	bulină	**10**	3	1	6	**1**	0	0	1
4.	cocoaşă	**7**	0	0	7	**16**	7	5	4
5.	comună	**23**	13	3	7	**77**	22	30	25
6.	geană	**95**	33	30	32	**5**	3	1	1
7.	logodnă	**41**	4	18	19	**6**	1	1	4
8.	mumă	**23**	3	18	2	**6**	1	1	4

BDD-A5531 © 2007 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:13 UTC)

9.	plăcintă	**56**	18	15	23	**42**	15	15	12
10.	pleoapă	**70**	22	20	28	**6**	2	4	0
11.	rotulă	**6**	4	2	0	**1**	1	0	0
12.	sprînceană	**95**	32	31	32	**3**	2	1	0
13.	şiră	**42**	15	11	16	**43**	16	10	17
14.	uimă	**1**	0	0	1	**2**	0	0	2
Total		**726**	**239**	**225**	**262**	**228**	**76**	**77**	**75**

Apariția formelor de plural în **–i** la substantivele feminine reprezintă un fenomen încadrat în tendința limbii române de diversificare a mijloacelor de diferențiere netă a singularului de plural. Folosirea desinenței de plural **–i,** specifică substantivelor masculine, ne conduce la concluzia că, în limba română, opoziția de gen este mai puțin importantă decât cea de număr[7], fenomen ce depăşeşte limitele graiurilor oltenești, caracterizând limba română actuală.

O situație specială prezintă substantivele cu radicalul terminat în consoană nepalatală. În cazul acestor substantive, **-i** final asilabic, marcă a pluralului, nu mai apare, pluralul fiind exprimat prin desinența zero. Ca urmare, după modelul substantivelor masculine, formele feminine de plural terminate în **–e** sau în **-i** final asilabic sunt înlocuite cu forme de pluralul în consoană : **beregăț**, **burț**, **buz**, **cîrtiț** ′uimă′, **cocoş**, **guş**, **mustăț**, **scurț** ′uimă′. Fenomenul reprezintă o trăsătură specifică graiurilor dacoromâne nord-vestice, incluzând şi nord-vestul Olteniei.

Din aceeaşi cauză, de natură fonetică, *la substantivele feminine de declinarea I, cu radicalul terminat în una dintre consoanele* / **s, ş, z, ț, r** /, care pot fi dure sau moi,*se înregistrează neutralizarea opoziției de număr.* Caracterul dur al consoanelor / **s, z, ț** / a generat numeroase cazuri de omonimie morfologică:

cocoaşă; **cocoaşă** (în 14 localități), **cocoaşe** ; **cocoaşe** (în 25 de localități), **guşă** ; **guşă** (în 8 localități), **guşe** ; **guşe** (în 7 localități), **mustață** ; **mustață** (în 29 de localități), **țîță** ; **țîță** (în 71 de localități).

Formele de plural *buză* şi *țîță* realizează arii compacte în nord-vest şi nord-est: **buză**:17 (nord-est), 28 (nord-vest), 7 (sud) şi **țîță**: 20 (nord-est), 31 (nord-vest), 20 (sud).

Din exemplele de mai sus rezultă că fenomenul este bine reprezentat în graiurile oltenești, aria compactă a termenilor omofoni situându-se în vestul Olteniei, regiune puternic influențată de Banat şi Țara Hațegului şi considerată ca o prelungire a unei zone mai extinse,cea a graiurilor transcarpatice[1]. În restul provinciei, caracterul dur al consoanelor menționate a fost înregistrat în arii restrânse, sporadic sau numai în anumite cuvinte. În partea de est şi în sudul Olteniei se înregistrează forme care se regăsesc în graiurile muntenești[2].

Formele omofone de singular şi de plural sunt frecvente şi în flexiunea adjectivului, ele întâlnindu-se, ca şi în cazul substantivului, într-o arie compactă situată tot în vestul Olteniei:

[1] Cf. Gr. Rusu, *Probleme de morfonologie în „Atlasul lingvistic român”*, în CL, VIII, 1963, nr. 1, p. 62, 63.

[2] Cf. Saramandu 1975: harta 5 (aria consoanelor / s, z, ț / dure). *Arii fonologice şi zone dialectale de tranziţie*,în SCL,XXVI, 1975, nr.2, p.119-130

BDD-A5531 © 2007 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:13 UTC)

păduchioasă, grasă, sănătoasă, frumoasă, bolnăvicioasă, deasă.

Aşadar, în graiurile oltenești, tendința bine reprezentată de a marca net categoria gramaticală a numărului este concurată de tendința opusă de a neutraliza opoziția sg./pl.

Alături de substantivele feminine la care opoziția de număr s-a neutralizat există o altă clasă de substantive, larg reprezentată, cea a *neutrelor terminate în consoană dură* / **r, s, z, ţ, j** /, *care fac pluralul în* **–ă**, *în loc de* **–e**, *fără neutralizarea opoziției de număr* :

- ***r*** : **car** / **cară** III/planşa 56 : ***88 de atestări*** : nord-est 27; nord-vest 32; sud 29;
  izvor / **izvoară** II/planşa 47 : ***74 de atestări*** : nord-est 23; nord-vest 29, sud 22;
  pahar / **pahară** II/h.253 : ***77 de atestări*** : nord-est 22; nord-vest 32; sud 23;
  urcior / **urcioară** I/h.38 : ***11 atestări*** : nord-est 3; nord-vest 1; sud 7;
- **z** : **grumaz** / **grumază** I/h.82 : ***7 atestări*** : nord-est 1; nord-vest 6; sud 0;
  obraz / **obrază** I/h.46 : ***10 atestări :*** nord-est 1; nord-vest 9; sud 0;
- **j** : **gîrlej** / **gîrlejă** I/h.86 : ***2 atesări*** în sudul Olteniei;
- **s** : **fus** / **fusă** III/planşa 87 : ***69 de atestări*** : nord-est 23; nord-vest 31; sud 15;
  os / **oasă** I/planşa 5: ***54 de atestări*** : nord-est 18; nord-vest 32; sud 4;
- **ţ** : **maţ** / **maţă** I/planşa 7 : ***18 atestări*** : nord-est 4; nord-vest 14; sud 0;
  şorţ / **şoarţă** II/planşa 39: ***38 de atestări :*** nord-est 11; nord-vest 14; sud 13;
  coteţ / **coteţă** III/h.428 ***: 44 de atestări*** : nord-est 21; nord-vest 17; sud 6.

Aceleaşi consecinţe morfologice le are şi comportamentul lui **ş** când apare înaintea vocalelor **e, ă** la substantivele feminine. Caracterul dur sau moale al consoanei are ca rezultat următoarele opoziţii sg./pl., ilustrate prin substantivul **cocoaşă**:

opoziţie zero: cocoaş**e** / cocoaş**e**, cocoaş**ă** / cocoaş**ă**;
ă / **Ø**: cocoaş**ă** / cocoş;
e* / *Ø: cocoaş**e** / cocoş

Mai multe tipuri de opoziţii sg./pl. întâlnim şi în cazul substantivelor feminine terminate în fricativa sonoră **j** , care, ca şi corespondenta ei surdă **ş**, are un caracter dur sau moale. Ilustrăm fenomenul cu substantivul **coajă** (II/planşa 85) :

ă* / *Ø: coaj**ă** / coj ; ***ă* / *e***: coaj**ă** / coaj**e** ; ***e* / *Ø:*** coaj**e** / coj .

În graiurile oltenești, la fel ca în limba literară, există numeroase exemple în care opoziția de număr se face, în afară de desinențe, şi cu ajutorul alternanțelor fonetice. Astfel, aceste mijloace ale flexiunii interne devin un procedeu suplimentar prin care se evită omonimia în flexiunea nominală. Folosirea alternanțelor fonetice concomitent cu desinențele corespunde tendinței limbii române de marcare a numărului printr-un cumul de indici morfologici. Substantivele, la care se înregistrează acest fenomen, formează în Oltenia o arie mai extinsă comparativ cu cele în care fenomenul nu apare:

albie / ălbii II/h.227 : ***63 de atestări*** – nord-est 23; nord-vest 17; sud 23;
arie / ării III/planşa 72 : ***67 de atestări*** – nord-est 18; nord-vest 27; sud 22;

BDD-A5531 © 2007 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:13 UTC)

aripă / ăripi III/h.430 : ***29 de atestări*** – nord-est 2; nord-vest 23; sud 4;
beregată / beregăți II/h.86: ***65 de atestări*** – nord-est 26; nord-vest 25; sud 14;
casă / căși II/h.185[12]: ***26 de atestări*** – nord-est 9; nord-vest 15; sud 2;
cocoaşă / cocoşi I/h.101: ***18 atestări*** – nord-est 8; nord-vest 6; sud 4;
cratiță / crătiți II/h.252 :***2 atestări*** *(996, 998)*;
lacrămă / lăcrămi (**lacrămi**) I/h.41 : ***18 atestări*** : nord-est 8; nord-vest 0; sud 10;
laviță / lăviți II/h.225 : ***o atestare*** *(986)* ;
nicovală / nicovăli III/h.461 : *7* ***atestări*** : nord-est 3; nord-vest 2; sud 2;
plapumă / plăpumi II/planşa 33 : ***26 de atestări*** : nord-est 8; nord-vest 0; sud 18;
raniță / răniți II/h.355 : ***o atestare*** (986);
toamnă / tomni II/planşa 44 : ***33 de atestări*** : nord-est 2; nord-vest 2; sud 29.

În exemplele de mai sus, formele cu alternanțe fonetice sunt predominante, încadrându-se în tendința de diferențiere a singularului de plural, procedeu care s-a impus, adeseori, ca normă în limba literară *: barbă / bărbi, mustață / mustăți, sală / săli.*

Productivitatea acestui procedeu rezultă şi din faptul că el apare frecvent în împrumuturile relativ recente, pătrunse în graiuri ca neologisme : *cataramă / cătărămi (catarămi), chitanță / chitănți, fotografie / fotografii, invitație / invitații, raniță / răniți.*

În unele cazuri, alternanța vocalică rămâne singurul mijloc de marcare a opoziției de număr. Acest fenomen apare la substantivele feminine cu desinența de plural **-ă** în loc de **-e** (după o consoană dură). Astfel, forma de plural **verze** din limba literară (**varză / verze**) apare curent în graiurile olteneşti sub forma **verză**, opoziția sg./pl. realizându-se numai prin alternanța vocalică **-a / -e** din radical (**varză / verză**).

Tot în această categorie se încadrează şi substantivele **: barză / berză, față / fețe, masă / mesă, pupăză / pupeză, rață / rețe**, la care adăugăm miresă **miresă** (cu alternanța **ea / e** în radical)[1].

Ca o particularitate a graiurilor olteneşti, menționăm **alternanța a / e** în forme ca : *barbă / berbe, bardă / berde, nicovalnă / nicovelne (nicovelni)*[2]. Alternanța vocalică **a/e,** frecventă la substantivele feminine terminate în **–a** accentuat, de tipul sg. **basma / pl. basmele** (în loc de forma literară *basmale*) a favorizat apariția unei noi forme de singular în **–ea** (*basmea)*, după modelul *stea / stele*.

În unele părți din Oltenia, pluralul unor substantive feminine se formează cu -i final asilabic (în loc de **-e** din limba standard), fapt care determină apariția **alternanței oa /o** în radical (analog cu alternanța **a /ă** în radical): **cocoaşă / cocoşi** (***17 atestări)***; **toamnă / tomni** (***33 de atestări).***

Alternanța **oa / o** este foarte des folosită împreună cu desinența **-i** pentru formarea pluralului unor substantive feminine mobile, derivate de la forma de masculin cu sufixul moțional **-oaică** :

forma **lupoici** apare în ***39 de puncte***, față de ***53 de puncte*** pentru **lupoaice**;
forma **şerpoici** realizează ***27 de atestări,*** față de ***70 de atestări*** pentru **şerpoaice**;

[1] Cf. *NALR. Oltenia*, III / planşa 95, I / planşa 2, II / h. 239, III / planşa 95, III / planşa 67, II / planşa 21.
[2] Cf. *NALR. Oltenia*, I / h. 76, IV / planşa 136, III / h. 579.

BDD-A5531 © 2007 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:13 UTC)

forma **ursoici** are ***20 de atestări,*** față de ***69*** pentru **ursoaice**.

Unele *substantive neutre au desinențe duble şi uneori chiar triple de plural*, situație existentă şi în limba standard. Există substantive neutre care formează pluralul cu desinențele – **e , -uri**:[1]

bulin ′pastilă′ I/h.138 **buline** (4 atestări) **/ bulinuri** (4 atestări);
burduf III / planşa 64 **burdufe** (17 atestări) **/ burdufuri** (29 de atestări).
grumaj I/h.82 **grumaje** (2 atestări) **/ grumajuri** (3 atestări);
grumaz I/h.82 **grumaze (grumază)** - (19 atestări) **/ grumazuri** (7 atestări);
obraz I/h.46 **obraze (obrază)** – (12 atestări) **/ obrazuri** (13 atestări);
stomac I/h.102 **stomace** (32 de atestări) **/ stomacuri** (45 de atestări);
şorț II/planşa 39 **şoarțe (şurțe)** cu variantele *soarță, şorță* (43 de atestări) **/ şorțuri (şurțuri)** – (62 de atestări).

De remarcat este faptul că substantivul neutru ***burduf*** îşi schimbă genul. Devenit masculin, formează pluralul cu desinența **-i**: **burdufi** (15 atestări) sau foarte rar **burduşi** (4 atestări). Aceste forme sunt atestate numai în graiurile din nord-est şi din nord-vest, niciodată în sudul Olteniei.

Pluralul în - **e** sau în - **uri** apare şi la substantivele: **albuş** şi **gălbenuş.**

Pentru substantivul **albuş** (III/planşa 67), forma de plural în **– e**, **albuşe**, apare în 33 de localități (mai frecvent în estul şi vestul Olteniei), în vreme ce forma de plural în

– uri, **albuşuri**, este majoritară,fiind notată în 46 de puncte răspândite, aproximativ uniform, în sud-est şi nord-vest.

În schimb, pentru substantivul **gălbenuş** (III/planşa 67), formele de plural în **– e** sunt mai numeroase (35 de puncte , din care 31 sunt atestate în nord-est şi nord-vest) decât cele în **– uri** (22 de localități, dintre care 14 sunt înregistrate în nord-est şi nord-vest şi numai 8 în sudul Olteniei).

Din exemplele prezentate se desprinde concluzia că *desinența de plural* ***–uri*** *este mai frecventă decât desinența* ***–e*** *la unele substantive neutre* :

albuş (46 de forme în **–uri** față de 33 în **–e**), **burduf** (43 de forme în **–uri** față de 19 în **–e**), **stomac** (45 de forme în **–uri** față de 32 în **–e**), **şorț** (51 de forme în **–uri** față de 46 în **–e** şi cu variante în **–ă**).

Pluralul în ***–uri*** *este folosit, uneori, şi la substantivele feminine* : **mătăsuri** (de porumb) III/planşa 70 (5 atestări).

Pluralul este marcat, uneori, prin *trei desinențe diferite*:**-e**,**-uri**,**-i** final asilabic : **burduf:burdufe**(17 atestări) **/ burdufuri** (29 de atestări) **/ burdufi (burduşi** 18 atestări);

obraz : obraze (2 atestări) **/ obrazuri** (13 atestări) **/ obraz**[i] (2 atestări).

Formele duble sau triple de plural nu apar în variație liberă, ci în arii corelative.

La substantivele neutre se constată şi situația inversă, în care formele de plural în **-e** sunt mai numeroase decât cele în **–uri** :

[1] Cf. Al. Graur 1968, Al. Graur, *Tendințele actuale ale limbii române*, Bucureşti, 1968, p. 127-135.

BDD-A5531 © 2007 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:13 UTC)

adălmaş II/h.372 **adălmaşe** (42 de atestări) / **adălmaşuri** (33 de atestări)**;**
brîu II/h.290 **brîie (brîne)** (55 de atestări) / **brîuri**(39 de atestări);
chibrit II/h. 220 **chibrite** (67 de atestări); / **chibrituri**(39 de atestări);
în 7 localităţi : 939, 950, 951, 961, 963, 965, 971 apar ambele forme de plural;

frîu III/h. 407 **frîie (frîne)** (64 de atestări) / **frîuri** (33 de atestări);
spital I/planşa 11 **spitale** (74 de atestări) / **spitaluri** (24 de atestări).

Substantivele **brîu** şi **frîu** realizează pluralul în **-e,** cu sau fără păstrarea consoanei **n brîne** (în 48 de puncte) şi **frîne** (în 57 de puncte) sau, mai rar, **brîie** (în 7 puncte) şi **frîie** (în 10 puncte).

Există şi situaţii când cele două forme diferite de plural sunt notate în aceeaşi localitate. Astfel, pentru substantivul **frîu**, pluralul în **-e** (frîne, frîie) şi cel în **-uri** (frîuri) apar împreună în 6 puncte : 945, 951, 967, 977, 984, 991. Pentru substantivul **brîu** această situaţie se înregistrează numai în două puncte: 945, 952. Aşadar, la substantivele neutre de tipul celor prezentate mai sus, graiurile oltenești nu cunosc diferenţieri semantice ale formelor de plural.

În graiurile oltenești, substantivul defectiv **lapte** (IV/pl.125) are o formă de plural ***lapţi,*** folosită cu sensul *"laptele de la două sau mai multe mulsori"* şi atestată numai în punctele : 904, 941, 945.

Din categoria defectivelor face parte şi substantivul **icre,** care şi-a refăcut o formă de singular

icră, folosită pentru a denumi *"pulpa piciorului"* în punctele 996-998.

Substantivul **picior** (I/planşa 8) are un plural neobişnuit ***picere***, formă care apare în Oltenia, în câteva puncte din sud : 964, 966, 985, 986, 988, 991, 993, 997. Această formă de plural, ca şi alte câteva fenomene din dacoromână întâlnite în diferite zone ale ţării (*cerbice, pîncete, plintă, strămut, trembur*) sunt denumite de S. Puşcariu "inovaţii neobişnuite". Pluralul ***picere*** mai apare în vestul şi sudul Munteniei, de-a lungul Oltului (de la Sibiu la Turnu Măgurele) şi al Dunării până la Călăraşi.

În ceea ce priveşte formarea pluralului substantivelor, un caz interesant prezintă substantivul **piuă** (II/h. 295) prin multitudinea formelor şi ezitarea manifestată de vorbitori în utilizarea lor. Pluralul ***pive*** este atestat în 14 puncte: 941, 942, 945-951, 953, 954-956, 997 (nord-est: 0, nord-vest:13 sud:1). În restul teritoriului se înregistrează o mare varietate de forme de plural:

piue (12 atestări); **piui** (4 atestări); **pivi** [= **pive**] 938;**pivi** [= **piv**^{i}] – (4 atestări); **piv**^{i} şi **pive** - 941; **pive şi piv**^{i} 942; **pie** (2atestări); **piuri** (8 atestări); **pii** (19 atestări).

Din cele prezentate mai sus se poate desprinde concluzia că aspectele privind numărul substanti-velor din cele 98 de puncte ale reţelei dialectale din Oltenia sunt multiple şi, în acelaţi timp, caracteristice pentru diferitele părţi ale regiunii.

Deci, se poate afirma că, şi sub aspectul problemelor morfologice, Oltenia nu este unitară din punct de vedere dialectal.Referind-ne la marcarea opoziţiilor singular/plural, este evident că în Oltenia se regăsesc similitudini cu graiurile din sud-vestul Transilvaniei (în regiunea subcarpatică) şi cu graiurile munteneşti în partea de est. Sudul Olteniei,deşi prezintă aspecte comune cu Muntenia, oferă şi realităţii lingvistice specifice graiurilor transcarpatice – situaţie ce se explică din perspectivă istorică.

BDD-A5531 © 2007 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:13 UTC)

Bibliografie

Brâncuş 1962 – Gr. Brâncuş, *Graiul din Oltenia*, în LR, XI, 1962, nr. 3, p. 248 – 260.
Byck – Graur 1933 – J. Byck şi Al. Graur, *De l'influence du pluriel sur le singulier des noms en roumain*, în BL, I, 1933, p. 14 – 57.
Diaconescu 1970 – Paula Diaconescu, *Structură şi evoluţie în morfologia substantivului românesc*, Bucureşti, 1970.
Graur 1968 – Al. Graur, *Tendinţele actuale ale limbii române*, Bucureşti, 1968.
Popescu, 1980 - Radu Sp. Popescu, *Graiul gorjenilor de lângă munte*, Craiova, 1980.
Todoran, 1984 - R. Todoran, *În legătură cu pluralul substantivului casă în graiurile dacoromâne* în vol. *Contribuţii de dialectologie română*, Bucureşti, 1984, p. 91 – 97.
Tratat 1984 – *Tratat de dialectologie românească* (coordonator Valeriu Rusu), Craiova, 1984.

BDD-A5531 © 2007 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:13 UTC)